

«Basel» Сақтандыру компаниясы АҚ
Директорлар Кеңесі
БЕКІТКЕН
«01» наурыз 2024 жылғы
№13/24 хаттамасы

КӘСІБИ ЖАУАПКЕРШІЛІКТІ САҚТАНДЫРУ
ЕРЕЖЕЛЕРІ

Алматы қ., 2024 ж.

МАЗМҰНЫ:

- 1 Жалпы ережелер
- 2 Сақтанушы. Сақтандырылушы. Пайда алушы
- 3 Сақтандыру шартын жасасу тәртібі мен нысаны
- 4 Сақтандыру объектісі
- 5 Сақтандыру жағдайларының тізбесі
- 6 Сақтандыру сыйлықақыларын анықтау тәртібі
- 7 Сақтандыру сыйлықақысы. Франшиза
- 8 Сақтандыру шартының әрекет ету мерзімі және орны
- 9 Тараптардың құқықтары мен міндеттері
- 10 Сақтандыру жағдайы орын алған кездегі Сақтанушының әрекеттері
- 11 Сақтандыру жағдайының басталғанын және шығын мөлшерін растайтын құжаттардың тізбесі
- 12 Сақтандыру төлемін жасау тәртібі және ережесі
- 13 Шығындар мөлшерін және сақтандыру төлемінің мөлшерін анықтау
- 14 Сақтандыруға жатпайтын жағдайлар және сақтандыруды шектеу
- 15 Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаюының салдары
- 16 Сақтандыру құпиясы
- 17 Сақтандыру шартын тоқтату ережелері
- 18 Қосымша ережелер. Дауларды шешу тәртібі

1. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

- 1.1 Осы «Basel» Сақтандыру компаниясы АҚ кәсіби жауапкершілікті ерікті сақтандыру ережелері (бұдан әрі мәтін бойынша – Сақтандыру ережелері) кәсіптік жауапкершілікті ерікті сақтандыру шарттарын (бұдан әрі – Сақтандырушы) жасасу және орындау тәртібі мен шарттарына қойылатын талаптарды белгілейді.
- 1.2 Сақтандырушы Ережелердің талаптары бойынша арнайы рұқсаттың (лицензияның, хабарламаның) негізінде жүргізілетін және (немесе) арнайы білімді, тәжірибені және (немесе) біліктілікті талап ететін кәсіби қызмет процесінде немесе нәтижесінде қате әрекеттер (әрекетсіздік) және (немесе) олқылықтар салдарынан үшінші тұлғаларға зиян келтіруге байланысты залалдың ішінара немесе толық өтемақысы мөлшерінде сақтандыру төлемдерін жүзеге асыруды көздейтін азаматтық-құқықтық жауапкершілік сақтандырылатын кәсіптік жауапкершілікті ерікті сақтандыру шарттарын (бұдан әрі – Сақтандыру шарты) жасасады.
- 1.2. Сақтандыру шарттарын Сақтандырушы заңды тұлғалармен / жеке кәсіпкерлермен Сақтанушы зиян келтіруі мүмкін тұлғалардың пайдасына жасайды.
- 1.3. Осы Ережелерде қолданылатын негізгі ұғымдар.
 - 1) Сақтанушы – Сақтандырушымен Шартты жасасқан жеке немесе заңды тұлға;
 - 2) Пайда алушы – сақтандыру қызметі туралы заңнамаға сәйкес Сақтанушы болып табылады;
 - 3) Сақтандырылушы - өзіне қатысты сақтандыру жүзеге асырылатын тұлға;
 - 4) Сақтандыру қорғанысының мерзімі – сақтандыру жағдайы орын алғанда Сақтандырушыда сақтандыру төлемдерін жасау міндеті пайда болатын уақыт мерзімі;
 - 5) Сақтандыру төлемі – Сақтандырушының Сақтанушыға (Пайда алушыға) сақтандыру жағдайы орын алғанда сақтандыру сомасы шегінде төлейтін ақша сомасы;
 - 6) Сақтандыру сыйлықақысы – Сақтанушы Сақтандырушыға Сақтандыру шартында айқындалған мөлшерде Сақтанушыға (Пайда алушыға) сақтандыру төлемін жүргізу міндеттемелерін қабылдағаны үшін төлеуге міндетті ақша сомасы;
 - 7) Сақтандыру сомасы – сақтандыру объектісі сақтандырылған және сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандырушының жауапкершілігінің шекті көлемін білдіретін ақша сомасы;
 - 8) Сақтандыру аумағы – Сақтандыру шарты бойынша Сақтандырушыны сақтандыру қорғанысы қолданылатын аумақ. Егер Сақтандыру шартында өзгеше көрсетілмесе, Қазақстан Республикасының аумағы сақтандыру аумағы болып саналады.
 - 9) Франшиза – сақтандыру жағдайымен көзделген сақтандыру шарты бойынша белгіленген мөлшерде сақтандыру төлемінен Сақтандырушыны босату. Франшиза шартты (шегерілетін) және шартсыз (шегерілмейтін) болады. Шартты франшиза кезінде Сақтандырушы белгіленген франшиза мөлшерінен аспайтын сақтандыру төлемінен босатылады, бірақ осы сомадан артық залалды өтеуі тиіс. Шартсыз франшиза кезінде залал барлық жағдайларда белгіленген сомадан шегеріліп өтеледі. Шегерім сақтандыру сомасына пайызбен немесе абсолютті мөлшерде белгіленеді.

- 10) Сақтанушының / Сақтандырылушының жұмыскерлері – Сақтанушымен / Сақтандырылушымен (жұмыс беруші) еңбек қатынастарында тұратын және еңбек шарты бойынша жұмысты тікелей орындайтын жеке тұлғалар;
- 11) Кәсіптік қызмет – Сақтанушының / Сақтандырылушының және олардың жұмыскерлерінің арнаулы рұқсат (лицензия, хабарлама) және (немесе) арнаулы білімді, тәжірибені және (немесе) біліктілікті талап ететін және білім беру және (немесе) кәсіптік оқыту процесінде алынған негізінде жүзеге асырылатын қызметі.
- 12) Дерекқорды қалыптастыру және жүргізу жөніндегі ұйым (бұдан әрі - ұйым) - акционерлік қоғам ұйымдық-құқықтық нысанында құрылған, дауыс беретін акцияларының жүз пайызы Ұлттық Банкке тиесілі коммерциялық емес ұйым. Ұйым “Сақтандыру қызметі туралы” Заңның және сақтандырудың міндетті түрлерін реттейтін Қазақстан Республикасының жекелеген заңдарының негізінде сақтандырудың міндетті және ерікті түрлері, қайта сақтандыру, бірлесіп сақтандыру, бірлескен қайта сақтандыру дерекқорын қалыптастырады және жүргізеді.

2. САҚТАНУШЫ. САҚТАНДЫРЫЛУШЫ. ПАЙДА АЛУШЫ

- 2.1. Сақтандыру шарты бойынша Сақтанушы / Сақтандырылушы нәтижесінде үшінші тұлғаларға зиян келтірілуі мүмкін кәсіби қызметті жүзеге асыратын тұлға болып табылады.
- 2.2. Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде Сақтанушы – заңды тұлға қайта ұйымдастырылған кезде оның Шарт бойынша құқықтары мен міндеттері Сақтандырушының келісімімен Қазақстан Республикасының заңнамасында айқындалған тәртіппен тиісті құқықтық мирасқорға ауысады.
- 2.3. Азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандыру кезінде мұндай жауапкершілік жүктелуі мүмкін Сақтанушының өзі де, өзге де тұлға (Сақтандырылушы) жауапкершілігі сақтандырылуы мүмкін.
- 2.4. Егер Сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, Сақтанушы бір мезгілде Сақтандырылушы болып табылады.
- 2.5. Сақтанушы Сақтандыру шартында Сақтандырылушы ретінде өзге тұлғаны анықтай алады.
- 2.6. Сақтандырылушының пайдасына Сақтандыру шартын жасасу Сақтанушыны Сақтандыру шарты бойынша міндеттерді орындаудан босатпайды.
- 2.7. Сақтандыру шарты бойынша Пайда алушы зиян келтірілген үшінші тұлға (Жәбірленуші) немесе заңнамаға сәйкес үшінші тұлға (Жәбірленуші) қайтыс болған жағдайда сақтандыру төлеміне құқығы бар тұлға болып табылады.
Ережеге сәйкес, Сақтанушының / Сақтандырылушының кәсіби қызметін жүзеге асыру кезінде зиян / залал келтірілген үшінші тұлғалар (жәбірленушілер) келесілер болуы мүмкін:
 - 1) өміріне, денсаулығына және/немесе мүлкіне зиян келтірілген жеке тұлғалар;
 - 2) мүлкіне зиян келтірілген заңды тұлғалар;
 - 3) асыраушысынан айырылуына байланысты зиянды өтетуге және жерлеуге арналған шығыстарды өтеуге құқығы бар жеке тұлғалар;
 - 4) уәкілетті мемлекеттік органдар / ұйымдар – қоршаған ортаға зиян келтірген кезде.
- 2.8. Үшінші тұлғалар болып табылмайды:
 - a) Сақтанушы, Сақтанушының өкілдері мен жұмыскерлері, Сақтандырылушы, Сақтандырылушының өкілдері мен жұмыскерлері;

- b) Сақтандырылушының және Сақтанушының үшінші дәрежеге дейінгі туыстары, олардың жұбайлары, сондай-ақ олармен екінші дәрежеге дейінгі туыстық қатынастағы адамдар.

3. ШАРТ ЖАСАСУ ТӘРТІБІ МЕН НЫСАНЫ

- 3.1. Жүзеге асыру кезінде жауапкершілік сақтандыруға қабылдануы мүмкін кәсіби қызмет түрлері:
- 1) сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы қызмет;
 - 2) «Рұқсаттар және хабарламалар туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес аудиторлық қызметтің барлық түрлері бойынша қызмет;
 - 3) «Рұқсаттар және хабарламалар туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес брокерлік қызметтің барлық түрлері бойынша қызмет;
 - 4) адвокаттық қызмет және заң консультанттарының қызметі;
 - 5) бухгалтерлік есеп саласындағы қызмет;
 - 6) тараптардың келісімі бойынша кәсіптік қызметтің басқа да түрлері.
- 3.2. Сақтандыруға жататын кәсіптік қызметтің нақты түрі Тараптар арасында жасалған сақтандыру шартында көрсетіледі.
- 3.3. Сақтандыру шарты сақтандыру шартының ажырамас бөлігі болып табылатын белгіленген нысандағы Сақтанушының өтініш-сауалнамасы (жазбаша немесе электрондық нысанда) негізінде жасалады.
- 3.4. Осы Сақтандыру ережелері шеңберінде сақтандыру шарты мынадай тәсілдердің бірімен жасалады:
- 1) тараптардың сақтандыру шартын жазбаша нысанда қағаз жеткізгіште немесе электрондық нысанда жасасуы;
 - 2) Сақтанушы Сақтандырушы біржақты тәртіппен әзірлеген сақтандырудың осы ережелеріне (қосылу шарты) қосылғанда және Сақтандырушы Сақтанушыға сақтандыру полисін қағаз жеткізгіште немесе электрондық нысанда ресімдегенде.
- Шарттың нысаны Сақтандырушы мен Сақтанушының келісімі бойынша белгіленеді.
- 3.5. Сақтандыру шарты сақтандыру мүддесінің болуын көздеуге тиіс. Сақтандыру мүддесі - Сақтанушының (Сақтандырылушының, Пайда алушының) тәуекелдердің алдын алудағы және сақтандыру жағдайының басталуына жол бермеудегі мүлктік мүддесі.
- 3.6. Сақтандыру шарты жазбаша нысанда Сақтанушы Сақтандырушының кеңсесіне (бас кеңсеге, филиалға, өңірлік кеңсеге) және (немесе) сақтандыру агенті арқылы Тараптардың сақтандыру шартына қағаз тасығышта қол қоюы арқылы, сондай-ақ Сақтандырушының интернет –ресурсында және (немесе) Сақтандырушы серіктесінің интернет-ресурсында электрондық цифрлық қолтаңбаны пайдалана отырып, электрондық нысанда тікелей жүгінген кезде жасалады.
- 3.7. Сақтанушының Сақтандырушы біржақты тәртіппен әзірлеген сақтандырудың осы ережелеріне қосылуы нысанындағы сақтандыру шарттары (қосылу шарты) және Сақтандырушының Сақтанушыға сақтандыру полисін ресімдеуі Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Сақтанушы мен Сақтандырушы арасында электрондық ақпараттық ресурстармен алмасу жолымен электрондық нысанда жасалуы мүмкін. Сақтандыру полисі Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына мазмұнына сәйкес болуы тиіс.
- 3.8. Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтанушы Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының туындау ықтималдығын және оның басталуынан (сақтандыру

тәуекелінен) ықтимал залалдардың мөлшерін айқындау үшін елеулі маңызы бар барлық белгілі мән-жайларды хабарлауға міндетті.

Сақтанушы сондай-ақ Сақтандырушының сақтандыру тәуекелін айқындау мақсатында сақтандырылатын тәуекелге қатысты өзіне қойған сұрақтарға жауап беруге және Сақтандырушы талап еткен құжаттарды беруге міндетті.

Сақтандырылған тәуекел туралы ақпараттың дұрыстығы үшін Сақтанушы жауапты болады.

Егер Сақтанушы үнсіз қалдырған жағдайлар жойылса, Сақтандырушы Сақтандыру шартын жарамсыз деп тануды талап ете алмайды.

- 3.9. Сақтанушы Сақтандырушыға басқа адамдар тарапынан шағымдардың, сот талаптарының болуы немесе сот шешімдерінің болуы туралы хабарлауға міндетті.
- 3.10. Сақтандыру шартында Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде белгіленген мәліметтер / елеулі талаптар болуға тиіс.
- 3.11. Сақтандыру шарты жоғалған жағдайда Сақтандырушы Сақтанушының жазбаша өтініші негізінде сақтандыру шартының телнұсқасын береді, содан кейін жоғалған сақтандыру шарты жарамсыз болып саналады және ол бойынша сақтандыру төлемі жүргізілмейді.

4. САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТИСІ

- 4.1. Арнайы рұқсаттың (лицензияның, хабарламаның) негізінде жүргізілетін және (немесе) арнайы білімді, тәжірибені және (немесе) біліктілікті талап ететін кәсіби қызмет процесінде немесе нәтижесінде қате әрекеттер (әрекетсіздік) және (немесе) олқылықтар салдарынан үшінші тұлғаларға зиян келтіруге байланысты Сақтанушының / Сақтандырылушының Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен залалды ішінара немесе толық өтеумен байланысты мүліктік мүдделері сақтандыру объектісі болып табылады.

5. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫНЫҢ ТІЗБЕСІ

- 5.1. Сақтандыру жағдайы - сақтандыру шарты сақтандыру төлемін жүзеге асыруды көздейтін оқиға.
Кәсіби қызметтің әрбір нақты түріне қатысты сақтандыру жағдайларының тізбесі Ережелерге 1-Қосымшада келтірілген.
- 5.2. Сақтандыру жағдайы ретінде қарастырылатын оқиға төменде көрсетілген барлық белгілерге ие болуы керек:
 - 1) оқиғаның ықтималдығы мен кездейсоқтығы;
 - 2) оқиғаның басталуының нақты уақытына немесе орнына, сондай-ақ оқиғаның басталу нәтижесінде болған залалдардың мөлшеріне қатысты болжау мүмкін еместігі;
 - 3) оқиға сақтандыру шартының қолданылу шегінде сөзсіз және объективті түрде болуы тиіс деген қауіптің болмауы, бұл туралы Тараптар немесе, ең болмағанда, Сақтанушы көрінеу білген немесе алдын ала хабардар болған;
 - 4) оқиғаның басталуы Сақтанушының (Сақтандырылушының) мүліктік мүддесі үшін теріс, тиімсіз экономикалық салдарға әкеп соғады;
 - 5) оқиғаның басталуы Сақтанушының (Сақтандырылушының, Пайда алушының) ерік білдіруімен және (немесе) ниетімен байланысты емес және пайда алу және (немесе) ұтыс алу мақсатын (алыпсатарлық тәуекел) көздемейді.

- 5.3. Сақтандыру шарты бойынша үшінші тұлғаларға зиян келтіру тәуекелдері енгізілуі мүмкін, атап айтқанда:
 - 1) үшінші тұлғалардың өмірі мен денсаулығына зиян келтіру қаупі;
 - 2) үшінші тұлғалардың мүлкіне зиян келтіру тәуекелі.
- 5.4. Сақтанушының (Сақтандырылушының) кәсіби қызметі салдарынан үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына, мүлкіне, сондай-ақ қоршаған ортаға келтірілген зиянды өтеу бойынша Сақтанушының азаматтық-құқықтық жауапкершілігінің туындау фактісі сақтандыру жағдайы болып табылады.
- 5.5. Сақтанушының азаматтық-құқықтық жауапкершілігінің басталу фактісі Сақтанушыны Сақтанушының үшінші тұлғаларға келтірген зиянын өтеуге міндеттейтін заңды күшіне енген сот шешімі болып табылады.
- 5.6. Жәбірленушіге зиян келтіргені (оқиға) үшін Сақтанушының жауапкершілігінің басталу фактісі сақтандыру жағдайы деп танылады, егер:
 - 1) үшінші тұлғалардың өміріне/денсаулығына зиян келтіру немесе мүлкіне зиян келтіру Сақтанушының кәсіптік қызметімен тікелей себептік байланыста болса;
 - 2) Сақтанушының үшінші тұлғаға зиян (залал) келтірген әрекетін Сақтанушы сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде жасаған болса.
- 5.7. Тараптардың келісімі бойынша сақтандыру шартында сақтандыру тәуекелдері мен Ережелерде көрсетілмеген оқиғалар көрсетілуі мүмкін.

6. САҚТАНДЫРУ СОМАСЫН АЙҚЫНДАУ ТӘРТІБІ

- 6.1. Сақтандыру сомасының мөлшері Сақтандыру шартында тараптардың келісімі бойынша белгіленеді.

7. САҚТАНДЫРУ СОМАСЫН АНЫҚТАУ ТӘРТІБІ. ФРАНШИЗА

- 7.1. Сақтандыру шарты бойынша төленуге жататын сақтандыру сыйлықақысының мөлшері сақтандыру объектісі мен сақтандыру тәуекелінің сипатын ескере отырып, сақтандыру тарифтері бойынша есептеледі.
- 7.2. Сақтандыру сыйлықақысын сақтанушы біржолғы немесе тараптардың келісімі бойынша мерзімді сақтандыру жарналары түрінде бөліп-бөліп, қолма-қол немесе қолма-қол ақшасыз нысанда төлеуге тиіс.
- 7.3. Сақтанушы сақтандыру шартында көрсетілген мерзімдерде сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарнасын) төлемеген жағдайда, Сақтандырушының сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарнасын) төлемеген күннен бастап Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес сақтандыру шартын біржақты тәртіппен бұзуға құқығы бар.
- 7.4. Сақтандыру шарты шартсыз немесе шартты франшизамен жасалады.
- 7.5. Франшиза мөлшері тараптардың келісімі бойынша Шартта/полисте белгіленеді және әрбір нақты жағдай үшін жеке-жеке келісіледі.

8. ШАРТТЫҢ ӘРЕКЕТ ЕТУ МЕРЗІМІ МЕН ОРНЫ

- 8.1. Сақтандыру шарты, егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын төлеген күннен кейінгі күннен бастап, ал оны бөліп төлеген кезде – Сақтанушы бірінші сақтандыру жарнасын төлеген күннен кейінгі күннен бастап күшіне енеді және тараптар үшін міндетті болады.
- 8.2. Егер Шартта өзгеше көзделмесе, сақтандыру шарты осы ережелердің нормаларына сәйкес өзінің қолданылуын тоқтатады.

8.3. 1 (бір) жылдан кем мерзімге сақтандыру шартын жасасқан кезде сақтандыру сыйлықақысы жылдық сыйлықақыдан мынадай мөлшерде белгіленеді (толық емес ай толық деп есептеледі):

8.4.

Мерзімі	1 ай және	2 ай	3 ай	4 ай	5 ай	6 ай	7 ай	8 ай	9 ай	10 ай	11 ай
жылдық сақтандыру сыйлықақысының %	20	25	40	50	60	70	75	80	85	90	95

8.5. 1 (бір) жылдан астам мерзімге сақтандыру кезінде сақтандыру шарты бойынша жалпы сақтандыру сыйлықақысы әр жыл үшін сақтандыру сыйлықақыларының сомасы ретінде белгіленеді. Бұл ретте, толық емес жыл үшін сақтандыру сыйлықақысы мынадай формула бойынша есептеледі:

Пнеп. = СТ x (N/12), мұндағы:

Пнеп. - толық емес жылдық сақтандыру сыйлықақысы (бір жылдан артық сақтандыру кезінде);

СТ - сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру тарифі;

N - толық емес жылдағы сақтандыру қорғанысы айларының саны.

8.6. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру қорғаудың қолданылу кезеңі сақтандыру шартының қолданылу мерзіміне сәйкес келеді.

8.7. Сақтандыру шартының қолданылу орны (сақтандыру аумағы) тек сақтандыру шартында көрсетілген аумаққа ғана қолданылады.

9. ТАРАПТАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

9.1. Сақтанушы құқылы:

- 1) Сақтандырушыдан сақтандыру шарты бойынша сақтандыру шарттарын, өзінің құқықтары мен міндеттерін түсіндіруді талап етуге;
- 2) сақтандыру төлемін уақтылы жүзеге асыруға;
- 3) сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзуға;
- 4) сақтандыру сыйлықақысының пропорционалды өзгеруімен сақтандыру тәуекелін өзгертуге;
- 5) Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуына сотта шағымдануға;
- 6) сақтандыру құпиясына.

9.2. Сақтанушы міндетті:

- 1) сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтандырушыға сақтандыру тәуекелін бағалау және Сақтандырушының сақтандыру шартын жасасу туралы шешім қабылдауы үшін елеулі маңызы бар өзіне белгілі барлық мән-жайлар туралы хабарлауға міндетті;
- 2) сақтандыру шартында көрсетілген сақтандыру объектісіне қатысты басқа сақтандыру компанияларымен жасалған және жасалатын барлық сақтандыру шарттары туралы Сақтандырушыға жазбаша хабарлауға;
- 3) сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімде сақтандыру сыйлықақысын төлеуге міндетті;

- 4) сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде Сақтандырушыға сақтандыру тәуекелінің жай-күйі туралы дереу хабарлауға міндетті;
- 5) егер Сақтанушы сақтандырылмаған болса және Сақтандыру шарты Сақтандырылушыға белгілі бір міндеттерді жүктесе, Сақтандырылушының сақтандыру шартын жасасуға келісімін алуға;
- 6) Сақтандыру шартының талаптарын орындауға (Сақтандырылушылардың сақтандыру шартының талаптарын бұзуы Сақтанушының өзі сақтандыру шартының талаптарын бұзуы ретінде бағаланады);
- 7) Сақтандыру шартында белгіленген мерзімдерде сақтандыру жағдайының басталғаны туралы Сақтандырушыға хабарлауға міндетті;
- 8) сақтандыру жағдайынан болатын шығындарды болғызбау немесе азайту жөнінде шаралар қолдануға;
- 9) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының себептері, барысы мен салдары, келтірілген залалдың сипаты мен мөлшері туралы пайымдауға мүмкіндік беретін барлық ақпаратты беруге міндетті.

9.3. Сақтандырушының құқығы бар:

- 1) Сақтанушы (Сақтандырылушы) ұсынған ақпарат пен құжаттарды, сондай-ақ Сақтанушының (Сақтандырылушының) сақтандыру шартының талаптары мен талаптарын орындауын тексеруге;
- 2) сақтандыру жағдайын тергеп-тексеруге қатысуға;
- 3) сақтандыру жағдайының туындау себептері мен мән-жайларын дербес анықтауға, оның ішінде құзыретті органдарға сұрау салулар жіберуге;
- 4) Сақтанушыдан (Сақтандырылушыдан) сақтандыру жағдайының фактісін, оның туындау мән-жайларын анықтау үшін қажетті ақпаратты талап етуге;
- 5) Сақтанушының немесе оның уәкілетті тұлғасының ниеті болған жағдайда, сондай-ақ Сақтанушы сақтандыру шартының талаптарын орындамаған не оқиғаны сақтандыру жағдайы деп танымаған жағдайда, бұл туралы Сақтанушыны (Сақтандырылушыны/ Пайда алушыны) Ережелерде белгіленген мерзімдерде хабардар ете отырып, сақтандыру төлемінен бас тартуға;
- 6) кез келген уақытта сақтандыру тәуекелін ұлғайтуға ықпал ететін мән-жайлардың болуын тексеруге және тексеруге;
- 7) Сақтанушы (Сақтандырылушы) Сақтандыру шартының талаптарын бұзған жағдайда сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтатуға;
- 8) Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген басқа да құқықтардың болуы.

9.4. Сақтандырушы міндетті:

- 1) сақтанушыны сақтандыру қағидаларымен таныстыруға және оның талабы бойынша Ережелердің көшірмесін ұсынуға (жіберуге);
- 2) сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру шартында және Ережелерде белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде сақтандыру төлемін жүргізуге;
- 3) Сақтанушыға (Сақтандырылушыға) сақтандыру жағдайы кезінде шығындарды азайту үшін жұмсаған шығыстарын өтеуге;
- 4) сақтандыру құпиясын қамтамасыз етуге;
- 5) Сақтанушы (Сақтандырылушы) немесе жәбірленуші (Пайда алушы) не олардың өкілі сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті барлық құжаттарды ұсынбаған жағдайда, құжаттардың жетіспеу фактісі анықталған кезден бастап 10 (он) жұмыс күні ішінде жетіспейтін құжаттар туралы хабардар етуге.

9.5. Тараптардың құқықтары мен міндеттерінің тізбесі толық болып табылмайды, Тараптардың жекелеген құқықтары мен міндеттері осы Ережелердің басқа

тармақтарында көзделген, Сақтандыру шартында/сақтандыру полисінде толықтырылуы/кеңейтілуі/өзгертілуі мүмкін.

10. САҚТАНУШЫНЫҢ САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ БАСТАЛҒАН КЕЗДЕГІ ӘРЕКЕТТЕРІ (САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ ДЕП ТАНЫЛУЫ НЕМЕСЕ САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНЫҢ БАСТАЛУЫНА ӘКЕП СОҒУЫ МҮМКІН ОҚИҒА)

- 10.1. Сақтандыру жағдайы, САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ ДЕП ТАНЫЛУЫ НЕМЕСЕ САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНЫҢ БАСТАЛУЫНА ӘКЕП СОҒУЫ МҮМКІН ОҚИҒА БОЛҒАН КЕЗДЕ Сақтанушы міндетті:
- 1) ықтимал залалдардың алдын алу немесе азайту үшін қалыптасқан жағдайларда барлық ақылға қонымды және қолжетімді шараларды қабылдауға;
 - 2) уәкілетті органдарды дереу хабардар етуге міндетті
 - 3) уәкілетті мемлекеттік және өзге де құзыретті органдардың оқиғаны құжаттамалық ресімдеуін қамтамасыз етуге;
 - 4) ең қысқа мерзімде, бірақ кез келген жағдайда 3 (үш) жұмыс күнінен кешіктірмей, ол сақтандыру жағдайының басталғаны туралы білген немесе білуге тиіс болған күннен бастап есептей отырып, Сақтандырушыны немесе оның уәкілетті өкілін сақтандыру жағдайы туралы жазбаша хабардар етуге, оған сақтандыру жағдайының мән-жайлары, түрлері және болжанатын түрлері туралы барлық белгілі мәліметтерді хабарлайды келтірілген залалдың мөлшері бойынша Сақтандырушымен одан әрі іс-қимылдарды келісуге, сондай-ақ Сақтандырушы белгілеген нысан бойынша жазбаша өтініш беруге. Егер сақтандыру шартында өзге мерзім және (немесе) хабарлау тәсілі көзделсе, ол Шартта көрсетілген тәсілмен және мерзімде жасалуы тиіс; Сақтандырушыға сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті барлық құжаттар мен мәліметтерді беруге;
 - 5) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайы мен келтірілген зиян/залал орнын тексеру немесе тексеру, залалдың себептері мен мөлшеріне қатысты тергеп-тексеру жүргізу, залалды азайту жөніндегі іс-шараларға қатысу мүмкіндігін қамтамасыз етуге.
- 10.2. Егер Сақтанушы Сақтандырылушы болмаса, Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарлау және ықтимал шығындарды болдырмау немесе азайту үшін қалыптасқан жағдайларда ақылға қонымды және қолжетімді шараларды қабылдау міндеті Сақтандырылушыға жүктеледі.
- 10.3. Пайда алушы Сақтандырушыға Сақтанушының немесе Сақтандырылушының жасағанына немесе жасамағанына қарамастан, барлық жағдайларда сақтандыру жағдайының басталуы туралы хабарлауға құқылы.
- 10.4. Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы белгіленген мерзімде хабарламау оған сақтандыру төлемінен бас тарту құқығын береді.
- 10.5. Сақтандырушының немесе оның өкілдерінің Сақтанушыға осы үшін қажетті шараларды қабылдағанын көрсете отырып, үшінші тұлғалардың бүлінген мүлкін құтқаруға және сақтауға қатысуға құқығы бар.

11. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНЫҢ БАСТАЛҒАНЫН ЖӘНЕ ШЫҒЫН МӨЛШЕРІН РАСТАЙТЫН ҚҰЖАТТАРДЫҢ ТІЗБЕСІ

- 11.1. Сақтандыру жағдайының басталуын, сондай-ақ ол келтірген шығындарды дәлелдеу Сақтанушыға жүктеледі.

- 11.2. Сақтандыру төлемін алу үшін Сақтанушы (Сақтандырылушы) құжаттамалық дәлелдеуге міндетті:
- 1) сақтандыру жағдайының басталу фактісін;
 - 2) келтірілген залалдардың мөлшерін.
- 11.3. Сақтанушы (Сақтандырылушы) сақтандыру төлемін алу үшін Сақтандырушыға келесі құжаттарды ұсынуы керек:
- 1) жеке басын куәландыру және сақтандыру төлемін алу шарттарын сақтау үшін:**
- a) сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталуы туралы өтініш;
 - b) сақтандыру шартының көшірмесі;
 - c) Сақтанушының, Сақтандырылушының және/немесе Пайда алушының мүдделерін білдіру және/немесе сақтандыру төлемін алу құқығына сенімхат;
 - d) Сақтанушының/Сақтандырылушының қызметін жүзеге асыруға Сақтанушының лицензиясының/рұқсатының (және т. б.) көшірмесі (бар болса);
 - e) Сақтанушы (Сақтандырылушы) өкілінің жеке басын куәландыратын құжат;
 - f) сақтандыру оқиғасы туралы өтініш берген күнге заңды тұлғаны (филиалды, өкілдікті) мемлекеттік (есептік) тіркеу (қайта тіркеу) туралы анықтама, бизнес-сәйкестендіру нөмірі (заңды тұлғаға Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес бизнес-сәйкестендіру нөмірі берілмеген жағдайларды қоспағанда) не резидент емес заңды тұлғаның шет мемлекетте тіркелген нөмірі;
- 2) сақтандыру жағдайының бар-жоғын дәлелдеу үшін:**
- Сақтанушыны Сақтанушының үшінші тұлғаларға келтірген зиянын өтеуге және/немесе Сақтанушының Сақтандырушының алдын ала жазбаша келісімімен Сақтанушының үшінші тұлғаларға келтірілген зиянды өтеу туралы талабын тануға міндеттейтін заңды күшіне енген сот шешімі;
- a) сақтандыру жағдайлары ретінде қаралатын оқиғаларды тергеп-тексеруді, жіктеуді және есепке алуды жүзеге асыратын арнайы уәкілетті органдар (комиссиялар) жасаған не сақтандыру жағдайының басталу фактісін растайтын құжаттар;
 - b) Сақтанушы/Сақтандырылушы және үшінші тұлға арасында жасалған шарт, ал ол болмаған жағдайда жасалған Шарттың және шарттық қатынастардың болуын растайтын Сақтанушы/Сақтандырылушы берген билет, талон немесе өзге де дәлелдемелер;
 - c) жәбірленушінің өміріне, денсаулығына зиян келтіру фактісі болған жағдайда жәбірленушінің уақытша еңбекке жарамсыздық мерзімі туралы денсаулық сақтау ұйымдарының анықтамасының немесе жәбірленушінің мүгедектігін белгілеу туралы мамандандырылған мекемелердің анықтамасының көшірмесі – ол анықталған жағдайда;
 - d) Жәбірленушінің қайтыс болғаны туралы куәліктің нотариат куәландырған көшірмесі;
 - e) Пайда алушының зиянды өтету құқығын растайтын құжаттың көшірмесі.
- 3) келтірілген залалдардың мөлшерін дәлелдеу үшін:**
- a) тәуелсіз сараптамалық (бағалау) ұйымдардың қорытындылары;
 - b) сақтандыру жағдайының басталғанын және залалдардың мөлшерін растайтын құжаттарды қоса бере отырып, үшінші тұлғалардың немесе олардың құқықтық мирасқорларының Сақтанушыға жазбаша шағымы;

- c) кәсіптік қызметін жүзеге асырған Сақтанушыдан үшінші тұлғалардың пайдасына залалдар сомасын өндіріп алу туралы сот органдарының заңды күшіне енген шешімі (немесе оның көшірмесі);
 - d) келтірілген залалдың мөлшерін растайтын өзге де құжаттар.
- 11.4. Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) сақтандыру жағдайының басталу фактісін және келтірілген залалдың мөлшерін растайтын өзге де дәлелдемелерді ұсынуға құқылы.
- 11.5. Құжаттардың нақты тізбесі Сақтандыру шартында айқындалады.
- 11.6. Болған оқиға туралы неғұрлым толық ақпарат алу мақсатында Сақтандырушы құзыретті органдардан (ішкі істер, өрт қадағалау органдары, авариялық-техникалық қызметтер, газ желісінің авариялық қызметтері және т. б.), кәсіпорындардан, мекемелер мен ұйымдардан, оқиғаның басталу мән-жайлары туралы ақпараты бар жеке тұлғалардан дербес ақпарат, ақпарат және құжаттар сұратуға, сондай-ақ оның пайда болу себептері мен жағдайларын дербес анықтауға құқылы.
- 11.7. Құзыретті органдардан мәліметтерді құжаттарды сұрату құқығы Сақтандырушының тікелей міндеті болып табылмайды.
- 11.8. Сақтандыру шартында сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін өзге де талаптар көзделуі мүмкін.

12. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕРІН ЖАСАУ ТӘРТІБІ МЕН ЕРЕЖЕСІ

- 12.1. Сақтанушыдан Сақтандырушының мәлімделген сақтандыру оқиғасы бойынша шешім қабылдауы үшін қажетті барлық құжаттарды алғаннан кейін Сақтандырушы мынадай әрекеттерді жүзеге асырады:
- 1) сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталу фактісін белгілейді; Сақтанушының өтінішінде келтірілген мәліметтердің сәйкестігін тексереді; салдарынан залал келтірілген оқиғаның туындау фактісі мен себептерін айқындайды; сарапшыларды, авариялық комиссарларды тарту қажеттілігін айқындайды, өзге де әрекеттерді жүзеге асырады;
 - 2) болған оқиға нәтижесінде келтірілген залалдың мөлшерін айқындайды;
 - 3) оқиға сақтандыру жағдайы деп танылған және сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту үшін негіздер болмаған кезде сақтандыру төлемінің мөлшерін айқындайды.
- 12.2. Сақтандыру төлемін Сақтандырушы Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) сақтандыру ережелері мен шартында көрсетілген құжаттар негізінде жүзеге асырады.
- 12.3. Сақтандыру төлемін Сақтандырушы Пайда алушыға сақтандыру сомасы шегінде жүзеге асырады. Сақтандыру төлемі нақты залал мөлшерінен аспауы керек.
- 12.4. Сақтандырушы Сақтанушының (Сақтандырылушының) ықтимал залалдарды азайту үшін оған әдейі ақылға қонымды және қолжетімді шаралар қолданбауы салдарынан туындаған залалдар бөлігінде сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады.
- 12.5. Егер сақтанушы (Сақтандырылушы) Ережелерде көрсетілген құжаттарды ұсынбаса немесе залалдың туындау мән-жайлары мен оның мөлшеріне қатысты көрінеу жалған мәліметтер ұсынбаса, сақтандыру төлемі жүзеге асырылмайды.
- 12.6. Сақтандыру төлемі жүзеге асырылған Сақтандыру шарты, егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, оның қолданылу мерзімінің соңына дейін сақтандыру шартында келісілген сақтандыру сомасы мен жүзеге асырылған

- сақтандыру төлемінің мөлшері арасындағы айырмаға тең сақтандыру сомасы мөлшерінде күшін сақтайды.
- 12.7. Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы шешім қабылдауға және сақтандыру төлемін жүзеге асыруға немесе сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту туралы шешім қабылдауға және сақтанушыға соңғы құжатты алған күннен бастап 20 (жиырма) жұмыс күні ішінде жазбаша дәлелді хабарлама жіберуге міндетті.
 - 12.8. Егер Сақтандырушының жазбаша келісімі бойынша Сақтанушының өзі жәбірленушіге (үшінші тұлғаға) шығындарды өтесе, сақтандыру төлемі сақтанушыға тиісті түрде ресімделген үшінші тұлғаның тиісті түрде ресімделген қолхатын немесе шығынның өтелгені туралы куәландыратын өзге құжатты және сақтанушыға тиісті түрде ресімделген талаптардан жазбаша бас тартуды алғаннан кейін жүзеге асырылады.
 - 12.9. Сақтандыру төлемін уақтылы жүзеге асырмағаны үшін сақтандырушы Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 353-бабына сәйкес жауапты болады.
 - 12.10. Егер құқық қорғау органдары Сақтандырушыға /Сақтандырылушыға қарсы қылмыстық іс қозғаса және залалдың басталуына әкеп соққан мән-жайларға тергеу жүргізсе не құзыретті органдарда сақтандыру төлемін төлеуден бас тарту үшін негіздеменің болуын болжайтын материалдар болса, Сақтандырушының сақтанушыны (Сақтандырылушыны) кешіктірудің себептері туралы жазбаша хабардар ете отырып, тергеу немесе сот талқылауы аяқталғанға дейін сақтандыру төлемі туралы шешім қабылдау мерзімін кейінге қалдыруға құқығы бар.
 - 12.11. Сақтандырушының сақтандыру төлемі туралы шешімді қабылдауды уәкілетті органдарға ресми жауап алғанға дейін 3 (үш) айға кейінге қалдыруға құқығы бар, егер оның сақтандыру жағдайын немесе шығын мөлшерін растайтын құжаттардың түпнұсқалығына дәлелді күмәні болса, мұндай құжаттардың түпнұсқалығы расталғанға дейін.
 - 12.12. Ірі тәуекелдерді қайта сақтандыру жағдайында (сақтандыру сомасы 1 000 000 000 теңгеден асатын) сақтандыру төлемі туралы шешім қабылдау мерзімі қайта сақтандыру ұйымынан(дарынан) қайта сақтандыру төлемінің үлесін алу үшін 3 (үш) ай мерзімге кейінге қалдырылуы мүмкін..
 - 12.13. Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) сақтандыру жағдайының басталу фактісін және келтірілген залалдың мөлшерін растау үшін ұсынған құжаттарды қарау нәтижелері бойынша Сақтандырушы мынадай әрекеттердің бірін жүзеге асырады:
 - 1) сақтандыру төлемін жүзеге асырады.
 - 2) сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартады
 - 3) сақтандыру төлемін жүзеге асырудың мүмкін еместігі немесе жүзеге асырудан бас тарту туралы шешім қабылдайды.
 - 12.14. Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырады немесе осы Ережелерде көрсетілген шарттарда тәртіппен сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартады.
 - 12.15. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудың мүмкін еместігі немесе жүзеге асырудан бас тарту туралы шешімі, егер ұсынылған құжаттардан болған оқиғаның мән-жайын, осындай оқиғаның басталуы нәтижесінде келтірілген залалдың мөлшерін, Сақтанушының (Сақтандырылушының, Пайда алушының) өз міндеттемелерін орындауын анықтау мүмкін болмаған жағдайда қабылданады.
 - 12.16. Өз кезегінде Сақтандырушының шешімінде көрсетілген мән-жайларды анықтау мүмкін еместігі Сақтандырушыға Сақтандыру ережелерінің

нормаларын, Сақтандыру шартының талаптарын/осы Ережелерге қосымшаларды ескере отырып, сақтандыру төлемін жүзеге асыру не жүзеге асырудан бас тарту туралы шешім қабылдауға мүмкіндік бермейді.

- 12.17. Бұл жағдайда Сақтандырушы өз шешімінде болған оқиғаның нақты қандай мән-жайларын және/немесе осындай оқиғаның басталуы нәтижесінде келтірілген залалдың мөлшерін, Сақтанушының (Сақтандырылушының, Пайда алушының) өз міндеттемелерін орындау фактілерін белгілеуге болмайды және Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) қандай іс-әрекеттер жасауы тиіс екенін көрсетуге тиіс.
- 12.18. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жасаудан бас тартуына сақтанушы сотқа шағымдана алады.
- 12.19. Сақтандыру жағдайларын қарау тәртібі Сақтандырушы, Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) мен дерекқорын қалыптастыру және жүргізу жөніндегі ұйым арасында электрондық ақпараттық ресурстарды алмасу арқылы жазбаша нысанда да, электрондық нысанда да жүзеге асырылады.
- 12.20. Дерекқорды қалыптастыру және жүргізу жөніндегі ұйым мен Сақтандырушы, Сақтандырушы мен Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) арасындағы электрондық ақпараттық ресурстарды алмасу тәртібі уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде белгіленеді.

13. ШЫҒЫНДАР МӨЛШЕРІН ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІНІҢ МӨЛШЕРІН АНЫҚТАУ

- 13.1. Сақтандыру төлемі сақтандыру жағдайы нәтижесінде өміріне/денсаулығына зиян келтірілген адамның, залал келтірілген мүліктің меншік иесіне нақты залал мөлшерінде, бірақ Сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасынан немесе сақтандыру төлемінің лимитінен аспайтын мөлшерде пайдасына жүзеге асырылады.
- 13.2. Жәбірленушіге келтірілген залалдың мөлшері ұсынылған құжаттардың негізінде айқындалады, бірақ сақтандыру сомасынан немесе сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру төлемінің лимитінен аспайды.
- 13.3. Бұл ретте мүлікке зақым келген кезде сақтандыру төлемінің мөлшері амортизациялық тозуды және франшизаны шегергендегі тәуелсіз сарапшының бағалау туралы есебіне сүйене отырып есептеледі. Мүліктің жойылуы, жоғалуы кезінде сақтандыру төлемінің мөлшерін сақтандырушы амортизациялық тозуды ескере отырып, оның нарықтық құнын негізге ала отырып, бірақ одан әрі пайдалануға жарамды қалдықтар мен франшизаны шегергенде сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сомасынан аспайтын мөлшерде айқындайды.
- 13.4. Үшінші тұлғаның өміріне/денсаулығына және мүлкіне келтірілген зиян үшін сақтандыру төлемінің мөлшерін есептеу кезінде сақтандыру төлемі жүзеге асырылған күнге Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес белгіленген айлық есептік көрсеткіште (АЕК) лимиттер қолданылады.
- 13.5. Сақтандырушының бір сақтандыру жағдайы бойынша жауапкершілік лимиті:
 - а) өмірге/денсаулыққа келтірілген зиян үшін сақтандыру төлемінің лимитін сақтандырушы жиынтығында барлық Жәбірленушілер бойынша - 10 000 АЕК - тен аспайтын, ал әрбір Жәбірленушіге - 2000 АЕК-тен аспайтын мөлшерде айқындайды, оның ішінде:
 - қайтыс болған жағдайда - 2 000 (екі мың) АЕК;
 - I топтағы мүгедектік белгіленген жағдайда - 1600 (бір мың алты жүз);

- II топтағы мүгедектік белгіленген жағдайда - 1200 (бір мың екі жүз);
 - III топтағы мүгедектік белгіленген жағдайда - 800 (сегіз жүз);
 - еңбекке уақытша жарамсыздық кезінде - еңбекке жарамсыздықтың әрбір күні үшін орташа тәуліктік табыстың/кірістің 60% - нан көп емес (мереке және демалыс күндерін қоспағанда), бірақ 1 000 АЕК-тен аспайды; егер жәбірленушінің табысы/KIPICI болмаса, төлем мөлшері - еңбекке жарамсыздықтың әрбір күні үшін 1 АЕК (мереке және демалыс күндерін қоспағанда), бірақ 1 000 АЕК артық емес. Бұл ретте еңбекке уақытша жарамсыздықтың алғашқы 7 күні сақтандыру шартымен жабылмайды.
- b) әрбір Жәбірленушінің мүлкіне келтірілген зиян үшін - 2000 АЕК - тен аспайды, бірақ жиынтығында барлық жәбірленушілер бойынша - 10 000 АЕК-тен аспайды.
- c) қоршаған ортаға келтірілген зиян үшін - 10 000 АЕК артық емес.
- Кез келген жағдайда жоғарыда көрсетілген лимиттерді ескере отырып, төлем мөлшері жиынтығында сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасының мөлшерінен аспауға тиіс.
- 13.6. Тараптар арасында шығынның себептері мен мөлшері туралы даулар туындаған жағдайда Тараптардың әрқайсысының қосымша тәуелсіз сараптама жүргізуді талап етуге құқығы бар. Мұндай сараптама оны жүргізуді талап еткен тараптың есебінен жүргізіледі.
- 13.7. Сақтандырушы үшінші тұлғаның келісімімен сақтандыру төлемінің орнына мүлік жойылған жағдайда үшінші тұлғаға залалды заттай нысанда өтеуге, яғни қаза тапқан мүліктің орнына осыған ұқсас мүлікті беруге құқылы.
- 13.8. Сақтанушының шығындарды болдырмау немесе азайту мақсатында шеккен шығыстарын, егер тиісті шаралар сәтсіз болса да, Сақтандырушының нұсқауларын орындау үшін осындай шығыстар қажет болса немесе жүргізілсе, Сақтандырушы өтеуге тиіс. Сақтандыру шартында жоғарыда көрсетілген шығыстар бойынша сақтандыру сомасына қатысты лимит көзделуі мүмкін.
- Мұндай шығыстар нақты мөлшерде өтеледі, алайда сақтандыру төлемі мен шығыстардың өтемақысының жалпы сомасы үшінші тұлғалардың мүлкіне зиян келтіру қаупі үшін сақтандыру шартында көзделген сақтандыру сомасынан аспауы үшін. Егер шығыстар Сақтанушының Сақтандырушының нұсқауларын орындауы нәтижесінде туындаса, олар сақтандыру сомасына қарамастан толық мөлшерде өтеледі.
- 13.9. Егер сақтандыру шартында өзгеше белгіленбесе, нақты залалдың мөлшері айқындалады:
- 1) мүліктің толық жойылуы, жоғалуы кезінде – мүліктің бағалау құны мөлшерінде, бірақ тозуды ескере отырып, пайдалануға және өткізуге жарамды қолда бар қалдықтарды шегергенде сақтандыру шартында көрсетілген сақтандыру сомасынан жоғары емес. Мүліктің тозуын ескере отырып, оны жөндеуге (қалпына келтіруге) жұмсалатын шығындар мүліктің нақты құнының 80% асатын кезде мүліктің мұндай зақымдануы мүліктің толық жойылуы (жоғалуы) болып есептеледі. Зақымдану дәрежесі әрбір объект бойынша жеке анықталады;
 - 2) ішінара бүлінген кезде - амортизациялық тозуды ескере отырып, тәуелсіз лицензияланған бағалаушы жасаған бағалау туралы есепте айқындалған залал мөлшерінде.
- 13.10. Егер сақтандыру шартында өзгешекөзделмесе, нақты залалдың мөлшерін айқындау кезінде ескерілмейді және сақтандыру өтелмейді:

- 1) мүлікке техникалық, профилактикалық және кепілдік қызмет көрсетуге арналған шығыстар;
- 2) мүлікті реконструкциялауға және қайта жабдықтауға, оның жекелеген бөліктерін, бөлшектері мен тораптарын олардың тозуына, техникалық ақауына байланысты және сақтандыру жағдайына жатпайтын басқа да себептер бойынша жөндеуге немесе ауыстыруға байланысты жұмыстар;
- 3) мүліктің зақымдануы сақтандыру жағдайынан туындамаған бөліктерін (бөлшектерін және т. б.) жөндеу немесе ауыстыру құны;
- 4) болмауы қаралып отырған сақтандыру жағдайына тікелей қатысы жоқ жоқ бөлшектердің (бөлшектердің, агрегаттардың және т. б.) құны;
- 5) нормативтен тыс тарифтерді, бағалар мен коэффициенттерді қолдануға байланысты шығыстар;
- 6) бүлінген мүлік құнының ұлғаюына әкеп соғатын өзге де шығыстар.

14. САҚТАНДЫРУҒА ЖАТПАЙТЫН ЖАҒДАЙЛАР ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУДЫ ШЕКТЕУ

14.1. Қазақстан Республикасы Азаматтық Кодексінің 839-бабында көзделген жағдайлардан басқа, егер сақтандыру жағдайы салдарынан болса, Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырудан толық немесе ішінара бас тартуға құқылы:

- 1) кәсіптік қызметтен басқа кез келген қызмет (Сақтандыру шартында көрсетілген);
- 2) тікелей немесе жанама келтірілген, нәтижесінде немесе оған байланысты болған залалдар:
 - а) шу (адам естиді ме, жоқ па), діріл, акустикалық соққы және осы құбылысқа байланысты кез келген құбылыс;
 - б) электрлік, электромагниттік және / немесе радио кедергілер;
- 3) ядролық реакция және/немесе радиоактивті сәулелену, олардың өлімі, ауруы немесе зақымдануы тікелей немесе жанама салдары болып табылатынына қарамастан, кез келген шығу тегі радиоактивті ластану;
- 4) оқиға салдарынан ластанған және залалданған аумақта тұратын адамдар үшін генетикалық зардаптарға байланысты зиян;
- 5) электр беру желілерінің (ЭБЖ), сондай-ақ құбырлардың зақымдануының салдары болып табылатын басқа адамдарға келтірілген залал;
- 6) газдардың, булардың, сәулелердің, сұйықтықтардың, ылғалдың немесе кез келген, оның ішінде атмосфералық емес жауын-шашынның (күйе, күйе, түтін, шаң және т.б.) тұрақты, тұрақты немесе ұзақ мерзімді термиялық әсері немесе әсері. Алайда бұл шығындар, егер жоғарыда аталған әсер кенеттен және күтпеген болса, өтелуге жатады;
- 7) Сақтанушының өрт қауіпсіздігі қағидаларын және тұрмыстық, өндірістік және өзге де жабдықтарды пайдаланудың өзге де қағидаларын бұзуы;
- 8) конструкциялардың, жабдықтардың, пайдаланудың нормативтік мерзімінен тыс пайдаланылатын материалдардың тозуы;
- 9) бұған уәкілеттік берілмеген немесе нұсқама беру, қайта даярлау уақытын кешіктірген персоналдың, сондай-ақ психикалық аурулармен, эпилепсиямен және олардың әрекет қабілеттілігін шектейтін басқа да аурулармен ауыратын адамдардың қызметі;
- 10) Сақтанушы Сақтандырушымен келісілген мерзім ішінде жалпы қабылданған нормаларға сәйкес жою қажеттілігін Сақтандырушы

көрсеткен тәуекел дәрежесін едәуір арттыратын мән-жайларды жоймаса;

- 11) Сақтанушының / Сақтандырылушының, Сақтанушының / Сақтандырылушының жұмыскерлерінің алкогольді, есірткі құралдарын немесе басқа да мас ететін заттарды пайдаланудан немесе дәрілік препараттарды медициналық емес мақсаттарда қолданудан туындаған кез келген нысандағы мас күйінде жасалған әрекеттері / әрекетсіздігі;
 - 12) табиғи апаттар, атап айтқанда: жер сілкінісі, жанартау атқылауы немесе жер асты от, көшкін, тау құлауы, дауыл, құйын, дауыл, су тасқыны, бұршақ немесе нөсер және т. б.;
 - 13) Сақтанушының/Сақтандырылушының лицензияны/өзге де рұқсат беру құжатын тоқтата тұру немесе оның тиісті палатаның құрамында болмауы (егер ол міндетті болса) кезеңінде сақтандырылған қызметті жүзеге асыруға не оның қолданылуы аяқталғаннан кейін қызметі.
- 14.2. Сақтандыру қорғанысы талаптарға және/немесе талаптарға қолданылмайды:
- 1) сақтандыру аумағынан тыс жерде келтірілген залалды өтеу туралы;
 - 2) сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасының мөлшерінен асатын залал;
 - 3) сақтандыру шартының қолданылуы басталған күні Сақтанушыға белгілі болған фактіге, жағдайға, мән-жайға, қателікке немесе сақтандыру оқиғасына байланысты туындайтын талаптар;
 - 4) Жәбірленушінің өзі зиян келтірген кінәлі;
 - 5) қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен немесе экологиялық қауіпті қызмет түрімен байланысты объектінің қызметі/әрекеттері нәтижесінде зиян келтіру туралы.
- 14.3. Өтеуге жатпайды:
- 1) айыппұл салу, тұрақсыздық айыбын өндіріп алу және басқа да санкциялар (азаматтық, қылмыстық, әкімшілік немесе шарттық болсын) салдарынан келтірілген залалдар;
 - 2) үшінші тұлғалардың моральдық зиянын, жанама залалдарын өтеу туралы талаптар: сақтандыру жағдайы нәтижесіндегі шығыстардың ұлғаюы, өндірістің, қызметтің тоқтап қалуынан туындаған жоғалған пайда және т. б. ;
 - 3) Сақтанушының жарамсыз (қаза тапқан) мүлкті жою жөніндегі шығыстары.
- 14.4. Ережелерге сәйкес Сақтандырушы, егер сақтандыру жағдайы өмірге/денсаулыққа кездейсоқ және байқаусызда зиян келтіруге, жағдайларды қоспағанда, үшінші тұлғалардың мүлкіне зиян келтіруге әкеп соқтырса, жауапты болады:
- 1) әуе, су, теміржол, автомобиль көлігі құралдарын пайдалана отырып немесе тасымалдаушы, көлік құралдары ретінде келтірілген залалды өтеу;
 - 2) Сақтанушының жауапкершілігі қызметкердің еңбек міндеттерін жүзеге асыру барысында жазатайым оқиға нәтижесінде туындаған қызметкерге келтірілген зиянды өтеу;
 - 3) құрылыс-монтаждау жұмыстарын, мұнай операцияларын жүргізу кезінде келтірілген залалды өтеу;
 - 4) салықтық, кедендік, сондай-ақ бюджетке төленетін өзге де төлемдерді төлеу жөніндегі қызметтің/іс-қимылдың нәтижесінде зиян келтірілсе.

- 14.5. Қазақстан Республикасының заңнамасында және Ережелерде көзделген жағдайлардан басқа, егер сақтанушы шартта белгіленген мерзімді бұза отырып, сақтандыру жағдайы туралы жазбаша өтініш (хабарлама) берген болса, сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға құқылы;
- 14.6. Сақтанушының Сақтандыру шартының талаптарын, сондай-ақ Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының ережелерін және ережелерін сақтамауы пайда алушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға әкеп соғады. Сақтандырушыны сақтанушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босату бір мезгілде сақтандырушыны пайда алушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатады.

15. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ ҚОЛДАНЫЛУ КЕЗЕҢІНДЕ САҚТАНДЫРУ ТӘУЕКЕЛІНІҢ ҰЛҒАЮЫНЫҢ САЛДАРЫ

- 15.1 Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде Сақтанушы (Сақтандырылушы) дереу, бірақ кез келген жағдайда 3 (үш) жұмыс күнінен кешіктірмей, Сақтанушы (Сақтандырылушы) Сақтандырушыға Сақтандыру шартын жасасу кезінде сақтандырушыға хабарланған мән-жайлардағы өзіне белгілі болған елеулі өзгерістер туралы жазбаша хабарлауға міндетті, егер бұл өзгерістер Сақтандырушының атына хат жолдаса сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына айтарлықтай әсер етуі мүмкін.
- 15.2 Кез келген жағдайда келесі өзгерістер маңызды деп танылады:
- 1) Сақтанушының/Сақтандырылушының қызмет түрлерінің өзгеруі;
 - 2) қосарланған сақтандырудың болуы;
 - 3) сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтанушының өтінішінде көрсетілген шарттардың/мәліметтердің өзгеруі.
- 15.3 Сақтандыру шартында сақтандыру тәуекелі дәрежесінің ұлғаюына әсер ететін басқа да елеулі өзгерістер де ескертілуі мүмкін.
- 15.4 Сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғатын мән-жайлар туралы хабардар етілген Сақтандырушы сақтандыру шартының талаптарын өзгертуді және сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына пропорционалды түрде қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеуді талап етуге құқылы.
- 15.5 Егер Сақтанушы немесе Сақтандырылушы Сақтандыру шартының талаптарын өзгертуге немесе сақтандыру сыйлықақысын қосымша төлеуге қарсылық білдірсе, Сақтандырушы Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқылы. Бұл ретте сақтанушыға сақтандыру сыйлықақысын қайтару тәртібі сақтандыру шартында белгіленеді.
- 15.6 Сақтанушы немесе Сақтандырылушы осы Ережелердің 15.1-тармағында көрсетілген міндеттерді орындамаған жағдайда Сақтандырушы Сақтандыру шартын бұзуды және Сақтандыру шартын бұздан келтірілген залалдарды өтеуді талап етуге құқылы.
- 15.7 Егер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғатын мән-жайлар жойылған болса, Сақтандырушының Сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқығы жоқ.

16. САҚТАНДЫРУ ҚҰПИЯСЫ

- 16.1. Сақтандыру құпиясы сақтандыру сомасының мөлшері, төленген сақтандыру сыйлықақылары, Сақтанушының, Сақтандырылушының немесе Пайда алушының жеке басына қатысты сақтандыру шартының өзге де талаптары туралы мәліметтерді қамтиды. Тарату процесінде тұрған сақтандыру (қайта

- сақтандыру) ұйымының жасалған сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттары туралы мәліметтер сақтандырудың құпиясына жатпайды.
- 16.2. Сақтандыру және сақтандыру қызметі туралы заңнамалық актілерде сақтандырудың құпиясын құрайтын мәліметтерді жария етудің өзге де шарттары мен тәртібі көзделуі мүмкін.
- 16.3. Өз міндеттерін жүзеге асыруға байланысты сақтандыру құпиясын құрайтын мәліметтерге қол жеткізген лауазымды тұлғалар, Сақтандырушының қызметкерлері, сақтандыру агенттері және өзге де адамдар оларды жария еткені үшін Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген жауаптылықта болады.
- 16.4. Сақтандырудың құпиясы Сақтанушының (Сақтандырылушының, Пайда алушының) жазбаша келісімі негізінде үшінші тұлғаға ашылуы мүмкін.
- 16.5. Сақтандыру құпиясы сақтандыру омбудсманына оның қарауындағы жеке және заңды тұлғалардың сақтандыру шарттарынан туындайтын келіспеушіліктерді реттеу жөніндегі өтініштері бойынша ашылуы мүмкін.
- 16.6. Сақтандыру құпиясын қамтитын мәліметтер:
- 1) Сақтанушының (Пайда алушының) өкіліне - нотариалды куәландырылған сенімхат негізінде;
 - 2) анықтау және алдын ала тергеу органына - оның өндірісіндегі қылмыстық істер бойынша;
 - 3) сотқа - соттың ұйғарымы немесе Қаулысы негізінде оның іс жүргізуіндегі істер бойынша;
 - 4) прокурорға - өз құзыреті шегінде оның қарауындағы материалдар бойынша тексеру жүргізу туралы қаулы негізінде;
 - 5) қаржы мониторингі жөніндегі уәкілетті органға - "Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының Заңында көзделген мақсаттарда және тәртіппен;
 - 6) «Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы – «Қазақстан Республикасында зейнетақымен қамсыздандыру туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген мақсаттарда;
 - 7) Қазақстан Республикасының салық заңнамасына сәйкес салықтардың және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдердің түсуін қамтамасыз ету саласында басшылықты жүзеге асыратын уәкілетті мемлекеттік органға:
 - ✓ тексерілетін жеке тұлғалар жасаған сақтандыру шарттарының тәртібі;
 - ✓ пайда алушылары резидент емес жеке тұлғалар болып табылатын жинақтаушы сақтандыру шарттарының атауы;
 - ✓ Қазақстан Республикасының халықаралық шартына сәйкес жіберілген шет мемлекеттің уәкілетті органының сұрау салуында көрсетілген жеке тұлғалар пайда алушылары болып табылатын жинақтаушы сақтандыру шарттарының үлгісі.
 - 8) Қазақстан Республикасының Ұлттық қауіпсіздік органдарына көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарттарына қатысты - "Қазақстан Республикасының Ұлттық қауіпсіздік органдары туралы" Қазақстан Республикасының Заңында, ал өзге де сақтандыру шарттарына қатысты - прокурордың санкциясымен көзделген мақсаттарда және тәртіппен;
 - 9) барлау және (немесе) диверсиялық акциялардың алдын алу, ашу және жолын кесу мақсатында прокурордың санкциясымен Қазақстан Республикасының Мемлекеттік күзет қызметіне;

- 10) уәкілетті мемлекеттік органға - сақтандыру қызметін қадағалауды жүзеге асыруға байланысты мәселелер бойынша;
 - 11) сақтандыру холдингі - Қазақстан Республикасының резиденті - сақтандыру тобының пруденциялық нормативтерін есептеу, сондай-ақ сақтандыру тобының тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін қалыптастыру мақсаттары үшін;
 - 12) Қазақстан Республикасының сақтандыру және сақтандыру қызметі туралы заңнамалық актілеріне сәйкес өзге тұлғаларға беріледі.
- 16.7. Сақтанушы, Сақтандырылушы, Пайда алушы қайтыс болған жағдайда сақтандыру құпиясын қамтитын мәліметтер беріледі:
- 1) мұрагерлерге;
 - 2) сот ұйғарымының, қаулысының немесе нотариустың мөрімен куәландырылған жазбаша сұрау салуының негізінде олардың іс жүргізуіндегі мұрагерлік істер бойынша соттар мен нотариустарға беріледі. Нотариустың жазбаша сұрау салуына Сақтанушының қайтыс болуы туралы куәліктің көшірмесі қоса берілуге тиіс;
 - 3) шетелдік консулдық мекемелерге - олардың іс жүргізуіндегі мұрагерлік туралы істер бойынша беріледі.
- 16.8. Сақтандыру қызметін жүзеге асырудың жалпы талаптары, ұсынылатын сақтандыру қызметтерінің тізбесі, сақтандыру тарифтері, сақтандыру мерзімдері, сондай-ақ сақтандыру (қайта сақтандыру) шартының өзге де негізгі талаптары ашық ақпарат болып табылады және сақтандыру құпиясы мен коммерциялық құпияның нысанасы бола алмайды.
- 16.9. Сақтандырушы сақтандырудың құпиясын құрайтын мәліметтерді жария еткен жағдайда, Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) келтірілген залалдың орнын толтыруды, ал тиісті жағдайларда - моральдық зиянның орнын толтыруды талап етуге құқылы.

17. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ТОҚТАТУ ШАРТТАРЫ

- 17.1. Сақтандыру шартының қолданылуы мынадай жағдайларда тоқтатылады:
- 1) сақтандыру шартының қолданылу мерзімі өткен;
 - 2) сақтандыру шарты мерзімінен бұрын тоқтатылған;
 - 3) Сақтандырушының сақтандыру шартының талаптарында айқындалған сақтандыру сомасы мөлшерінде сақтандыру төлемін (сақтандыру төлемдерін) жүзеге асыруы.
- 17.2. Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде көзделген міндеттемелерді тоқтатудың жалпы негіздерінен басқа, Шарт мынадай жағдайларда мерзімінен бұрын тоқтатылады:
- 1) сақтандыру объектісі өмір сүруін тоқтатқан кезде;
 - 2) Сақтанушы болып табылмайтын, сақтандырылушы алмастырылмай тұрып қайтыс болған жағдайда (Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 815-бабының 8-тармағы);
 - 3) егер Сақтандырушы Сақтанушыны ауыстыруға қарсылық білдірсе, ал шартта немесе Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде өзгеше белгіленбесе, сақтанушы мүліктік сақтандыру объектісін иеліктен шығарғанда (осы Кодекстің 836-бабының 1-тармағы);
 - 4) өзінің кәсіпкерлік тәуекелін немесе осы қызметке байланысты азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандырған сақтанушының белгіленген тәртіппен Кәсіпкерлік қызметін тоқтатуы;

- 5) сақтандыру жағдайының туындау мүмкіндігі жойылып, сақтандыру тәуекелінің болуы сақтандыру жағдайынан өзгеше мән-жайлар бойынша тоқтатылған кезде;
 - 6) «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген жағдайларды қоспағанда, сақтандырушыны мәжбүрлеп тарату туралы сот шешімі заңды күшіне енген;
 - 7) Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде көзделген тәртіппен сақтандырушы ресімдеген сақтандыру полисіне енгізілген шарттар мен мәліметтердің өзгеруі;
 - 8) «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген жағдайларда.
 - 9) Көрсетілген жағдайларда сақтандыру шарты сақтандыру шартын тоқтату үшін негіз ретінде көзделген мән-жайлар туындаған кезден бастап тоқтатылды деп есептеледі, бұл туралы мүдделі тарап Ережелерде көзделген тәртіппен және мерзімдерде екінші Тарапты хабардар етуге тиіс.
- 17.3. Сақтанушы кез келген уақытта сақтандыру шартынан бас тартуға құқылы.
 - 17.4. Сақтандырушы таратылған кезде сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарнасын) қайтару Қазақстан Республикасының сақтандыру және сақтандыру қызметі туралы заңнамасында белгіленген кредиторлардың талаптарын қанағаттандыру кезектілігіне сәйкес жүзеге асырылады.
 - 17.5. Шартты мерзімінен бұрын бұзу ниеті туралы Тараптар бір-бірін бұзудың болжамды күніне дейін кемінде күнтізбелік 30 (отыз) күн бұрын хабардар етуге міндетті.
 - 17.6. Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 841-бабының 1-тармағында көзделген негіздер бойынша сақтанушының талабы бойынша шартты мерзімінен бұрын бұзған кезде Сақтандырушы Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі өтпеген кезең үшін Сақтанушы төлеген сақтандыру сыйлықақысын сақтандыру сыйлықақысы сомасының 30% құрайтын жұмсалған шығыстарды шегере отырып, сондай-ақ осы сақтандыру объектісіне қатысты жүргізілген сақтандыру төлемдерін шегере отырып қайтарады. Сақтандыру шартына егер Сақтанушының талаптары Сақтандырушының сақтандыру шартының талаптарын орындамауына немесе тиісінше орындамауына байланысты болса, онда Сақтандырушы Сақтанушыға өзі төлеген сақтандыру сыйлықақысын толығымен қайтарады.
 - 17.7. Сақтанушы-жеке тұлға Сақтандыру шартынан бас тартқан кезде, ол жасалған күннен бастап күнтізбелік он төрт күн ішінде Сақтандырушы алынған сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарналарын) сақтандыру сыйлықақысының (сақтандыру жарналарының) бір бөлігін шегергенде сақтандыру қолданылған уақытқа және сақтандыру шартын бұзуға байланысты алынған сақтандыру сыйлықақысының (сақтандыру жарналарының) он пайызынан аспайтын шығындарға барабар көлемде Сақтанушы-жеке тұлғаға қайтаруға міндетті.
 - 17.8. Сақтандырушының талабы бойынша Сақтандыру шарты мерзімінен бұрын тоқтатылған кезде соңғысы Сақтанушыға Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі өтпеген кезең үшін өзі төлеген сақтандыру сыйлықақысын сақтандыру сыйлықақысының жалпы сомасының 30% мөлшерінде іс жүргізуге жұмсалған шығыстарды шегергенде, сондай-ақ Сақтандыру шарты бойынша осы сақтандыру объектісіне қатысты жүргізілген сақтандыру төлемдерін шегергенде қайтарады. Егер Сақтандырушының талаптары Сақтанушының Сақтандыру шартының талаптарын орындамауына немесе тиісінше

- орындамауына байланысты болса, онда Сақтандырушы Сақтанушыға өзі төлеген сақтандыру сыйлықақыларын қайтармайды.
- 17.9. Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 841-бабының 2-тармағында көзделген негіздер бойынша сақтанушының талабы бойынша Сақтандыру шарты мерзімінен бұрын тоқтатылған кезде, егер бұл Қазақстан Республикасы Азаматтық Кодексінің 841-бабының 1-тармағында көрсетілген мән-жайларға байланысты болмаса, Сақтандырушыға төленген сақтандыру сыйлықақысы не оның бір бөлігі қайтарылуға жатпайды.
- 17.10 Кезекті сақтандыру жарнасын уақтылы төлемеген жағдайда, сақтандыру сыйлықақысын бөліп-бөліп төлеген кезде Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру қорғаудың қолданылуы кезекті сақтандыру жарнасын төлеудің мерзімі өткен күннен кейінгі күннен бастап тоқтатыла тұрады және осы кезеңде сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандырушы сақтандыру төлемінен бас тартуға құқылы. Сақтандыру қорғанысы сақтандыру шартында белгіленген тәртіппен кезекті жарнаны төлеген сәттен бастап қайта басталады;
- 17.11 Сақтандыру шартын жарамсыз деп танудың шарттары, негіздері мен салдары Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне сәйкес айқындалады.

18. ҚОСЫМША ЕРЕЖЕЛЕР. ДАУЛАРДЫ ҚАРАУ ТӘРТІБІ

- 18.1. Сақтанушы мен Сақтандырушы арасындағы келісім бойынша Ережелердің жекелеген шарттарын өзгертуді, алып тастауды, сондай-ақ Сақтандыру шартын жасасу кезінде айқындалатын қосымша талаптарды кездейтін Сақтандыру шарты жасалуы мүмкін.
- 18.2. Ережеде қамтылған және Сақтандыру шартының мәтініне енгізілмеген шарттар, егер шартта осындай Ережелердің қолданылуы тікелей көрсетілсе және Ережелердің өзі сақтандыру шартында баяндалса не Сақтандыру шартына қоса берілсе, тараптар үшін міндетті. Соңғы жағдайда Сақтанушыға сақтандыру шартын жасасу кезінде ережелерді ұсынуды Тараптар сақтандыру шартында куәландыруға тиіс.
- 18.3. Сақтандыру шартына барлық өзгерістер мен толықтырулар Сақтанушы мен Сақтандырушы арасында қосымша келісім жасасу арқылы жазбаша нысанда жасалады.
- 18.4. Сақтандырушы мен Сақтанушы (Пайда алушы) арасында туындайтын барлық дауларды тараптар келіссөздер арқылы тікелей қарайды.
- 18.5. Даулар туындаған кезде Тараптар дауды реттеудің сотқа дейінгі мынадай тәртібін сақтауға міндетті:
- 1) дау туындаған жағдайда Тарап екінші Тарапқа жазбаша шағыммен жүгінуге және талапқа жауап алуға міндетті. Егер Тарап шағымда баяндалған талаптарды қанағаттандырудан бас тартса немесе талап алынған күннен бастап 15 (он бес) жұмыс күні ішінде шағымға жазбаша жауап бермесе немесе шағымды ішінара немесе толық мойындағанын куәландыратын әрекеттер жасамаса, Тарап сақтандыру омбудсманына дауды шешу туралы өтінішпен жүгінеді. Сақтандыру омбудсманының дауды мәні бойынша шешуі дауды реттеудің сотқа дейінгі кезеңін сақтаудың міндетті кезеңі болып табылады. Бұл ретте Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) үшін сақтандыру омбудсменінің шешімін орындау міндетті емес.
 - 2) сақтандыру төлемінің мөлшеріне дауласуға қатысты дау туындаған жағдайда Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) сақтандыру

төлемінің дауланбайтын бөлігін алуға міндетті, содан кейін осы тармақтың 1) тармақшасында көрсетілген әрекеттерді жасайды.

- 18.6. Келісімге қол жеткізілмеген және дауды сотқа дейінгі тәртіппен реттеу мүмкін болмаған кезде тараптар Алматы қаласы Медеу ауданының сотына (егер даудың бір тарабы жеке тұлға болса немесе) немесе Алматы қаласының мамандандырылған ауданаралық экономикалық сотына (егер дау заңды тұлғалар немесе дара кәсіпкерлер арасында болса) талап-арызбен жүгінеді, яғни шарттық соттылық белгіленеді.
- 18.7. Осы Сақтандыру ережелері мемлекеттік және орыс тілдерінде 2 (екі) данада жасалды және оған қол қойылды. Мемлекеттік тілде жасалған осы Ережелер мәтінінің мазмұны орыс тілінде жасалған осы Ережелер мәтінінің мазмұнына сәйкес келмейтіні анықталған жағдайда, Тараптар орыс тілінде жасалған Осы Ережелер мәтініне сүйенеді.

Кәсіби қызмет түріне байланысты сақтандыру жағдайлары

Кәсіби қызмет түрі	Тәуекелдер
Сәулетшінің, инженердің қызметі (жобалау бөлігінде)	<p>Сақтанушының/Сақтандырылушының сәулетшінің, инженердің қызметін жүзеге асыру нәтижесінде (жобалау бөлігінде) басқа адамдардың өміріне, денсаулығына, мүлкіне зиян келтіру фактісі (сақтанушыға (жауапты тұлғаға) келтірілген зиянды өтеу туралы негізделген талаптар қоюға әкеп соққан):</p> <ol style="list-style-type: none">1) жоспарларды, ерекшеліктерді, жобалау құжаттамасын жасау кезіндегі кәсіби немқұрайлылық;2) құрылыс-монтаждау жұмыстарын жүргізуді қадағалауды жүзеге асыру кезіндегі кәсіби немқұрайлылық;3) жүктемелерді, жобалау ережелері мен нормаларын дұрыс таңдамаудан көрінетін кәсіби немқұрайлылық.
Аудиторлық қызмет:	<p>Сақтанушының / Сақтандырылушының, Сақтанушының / сақтандырылушының жұмыскерлерінің бухгалтерлік (қаржылық) есептілікке аудит жүргізуге (міндетті болып табылмайтын бухгалтерлік (қаржылық) есептілікке аудит жүргізуге) шарттар бойынша аудиторлық қызметті жүзеге асыру нәтижесінде аудиттелетін субъектілердің мүлкіне (мүліктік құқықтарына) зиян келтіру фактісі:</p> <ol style="list-style-type: none">1) жазбаша түрде берілген ұсынымдарда және/немесе аудиторлық қорытындыда қамтылған кәсіби немқұрайлылық;2) аудиттелетін тұлға (оның жұмыскерлері) жіберген және аудиттелетін тұлғаның бухгалтерлік (қаржылық) құжаттамасында қамтылған қателерді, қате есептеулерді, олқылықтарды анықтамаған;3) Сақтанушының/Сақтандырылушының (Сақтанушының/Сақтандырылушының жауапты тұлғасы), Сақтанушының / Сақтандырылушының жұмыскерлерінің бухгалтерлік (қаржылық) есептілік құжаттарына, төлем-есеп құжаттамасына, салық декларацияларына және Сақтанушының / Сақтандырылушының (жауапты тұлға) Сақтанушының / Сақтандырылушының жұмыскерлерінің аудитті жүзеге асыру барысында аудиттелетін тұлғалардан алған өзге де құжаттарына аудит жүргізу кезеңі байқаусызда жоғалуы немесе бүлінуі (одан әрі пайдалану мүмкін еместігіне әкеп соқтырған) Сақтанушының / Сақтандырылушының), егер осы құжаттарды беру жазбаша түрде тіркелген болса.
Сақтандыру брокерінің қызметі	<p>Сақтандыру брокерінің қызметін жүзеге асыру нәтижесінде Сақтанушының / Сақтандырылушының, Сақтанушының / Сақтандырылушының жұмыскерлерінің үшінші тұлғаның мүлкіне</p>

	(мүліктік құқықтарына) зиян келтіру фактісі (сақтанушыға келтірілген зиянды өтеу туралы негізделген талаптар қоюға әкеп соққан).
Заң қызметтерін көрсету жөніндегі қызмет	<p>Сақтандырылушының заң көмегін көрсету кезінде жіберген кәсіби қателіктерінің нәтижесінде Сақтанушының / Сақтандырылушының, Сақтанушының/Сақтандырылушының жұмыскерлерінің Шартқа сәйкес заң көмегі көрсетілетін үшінші тұлғалардың мүліктік мүдделеріне келтірілген зиянды өтеу жөніндегі азаматтық-құқықтық жауапкершіліктің басталу фактісі.</p> <p>Кәсіби қателіктер деп түсініледі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) процестік мерзімдерді өткізіп жіберу; 2) құжаттарды дұрыс ресімдемеу; 3) Шартқа сәйкес заң көмегі көрсетілетін адамға өзіне зиян келтіруге әкеп соққан жасалатын заңдық әрекеттердің салдары туралы хабарламау; 4) Сақтанушы (Сақтандырылушы) клиенттен заң көмегін көрсету үшін алған құжаттардың жоғалуы немесе бүлінуі; 5) адвокаттық құпияны құрайтын мәліметтерді заңсыз жария етуі. <p>Егер Шартқа сәйкес заң көмегі көрсетілетін үшінші тұлғаларға келтірілген зиян Сақтанушының (Сақтандырылушының) кәсіптік міндеттерін абайсызда бұзуының салдары болып табылса, сақтандыру жағдайы орын алды деп есептеледі.</p>
Бухгалтерлік есеп саласындағы қызмет	<p>Факт причинения Страхователем/Застрахованным, работниками Сақтанушыға / Сақтандырылушыға келтірілген зиянды өтеу туралы негізделген талаптар қоюға әкеп соққан тапсырыс берушілердің мүлкіне (мүліктік құқықтарына) зиянды бухгалтерлік және (немесе) салықтық есепке алуды қою, қалпына келтіру және жүргізу жөніндегі жұмыстарды жүзеге асыруға арналған шарттар бойынша бухгалтерлік есеп саласындағы қызметті жүзеге асыру нәтижесінде:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Сақтанушы / Сақтандырылушы (Сақтанушының / Сақтандырылушының жауапты тұлғасы), Сақтанушының/Сақтандырылушының жұмыскерлері жіберген қателіктер, қате есептеулер, олқылықтар; 2) Сақтанушының / Сақтандырылушының (Сақтанушының / Сақтандырылушының жауапты тұлғасының), Сақтанушының/Сақтандырылушының жұмыскерлерінің бухгалтерлік (қаржылық) есептілік құжаттарын және Сақтанушының / Сақтандырылушының , Сақтанушының / Сақтандырылушының жұмыскерлерінің бухгалтерлік және (немесе) салықтық есепті қою, қалпына келтіру және жүргізу жөніндегі жұмыстарды жүзеге асыру кезінде тапсырыс берушілерден алған өзге де құжаттарын бухгалтерлік және (немесе) салықтық есепке алуды қою, қалпына келтіру және жүргізу жөніндегі қызметтерді көрсету барысында байқаусызда жоғалуы немесе бүлінуі , егер осы құжаттарды беру жазбаша түрде тіркелген болса.
Күзет қызметтері саласындағы қызмет	Кәсіптік қызметті жүзеге асыру нәтижесінде Сақтанушының / Сақтандырылушының, Сақтанушының/ Сақтандырылушының жұмыскерлерінің мүлікке/өмірге, пайда алушының денсаулығына зиян келтіру фактісі, атап айтқанда:

	<ol style="list-style-type: none">1) қылмыстың алдын алу немесе жолын кесу кезінде, атап айтқанда: ұрлық, қарақшылық шабуыл, тонау;2) күзетілетін аумаққа бөгде адамдардың кіруінің жолын кесу кезінде;3) күзет қызметін жүзеге асыру кезінде қару мен арнайы құралдарды қолданған кезде;4) арнайы жабдықты қолданған кезде, күзетілетін аумаққа кіруді шектеу (шлагбаумдар және т.б.).5) Сақтанушы күзет қызметін жүзеге асыру үшін тікелей пайдаланылатын күзетілетін аумақтағы үй-жайларды (құрылғыларды) пайдаланған кезде.
--	---

Ескерту:

Сақтандыру жағдайларының нақты түрлері / сақтандыруға қабылданатын тәуекелдер сақтандыру шартында көрсетіледі.